

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobců **a) Ing. J. H. a b) A. H.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 02 Hradec Králové, za účasti osoby zúčastněné na řízení města Sobotky, Boleslavská 440, 507 43 Sobotka, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2007, č. j. 27161/UP/2006/UI, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 8. 2010, č. j. 30 Ca 187/2008 - 213,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobci **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV.** Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 14. 12. 2009, č. j. 30 Ca 187/2008 - 150, Krajský soud v Hradci Králové zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2007, č. j. 27161/UP/2006/UI, a věc mu vrátil k dalšímu řízení (výrok I.), současně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení částku 4000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.) a žalobcům stanovil povinnost doplatit na soudním poplatku společně a nerozdílně částku 2000 Kč do 15 dnů ode dne právní moci rozsudku na účet Krajského soudu v Hradci Králové (výrok III.).

Výše uvedený rozsudek napadli žalobci dne 15. 1. 2010 kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Nesouhlasili se skutečností, že odůvodnění citovaného rozsudku „*plně neodpovídá rozhodnému skutkovému i právnímu stavu, který důvodně zakládá i zrušení rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které výše uvedenému zrušovanému rozhodnutí předcházelo*“. Žádost stěžovatelů ze dne 15. 2. 2010 o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl krajský soud usnesením ze dne 23. 2. 2010, č. j. 30 Ca 187/2008 - 175, neboť ji posoudil jako návrh zjevně neúspěšný ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Správnost tohoto závěru potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 5. 2010, č. j. 1 As 24/2010 - 193. Po doručení citovaného rozsudku Nejvyššího

správního soudu stěžovatelé k výzvě krajského soudu potvrdili, že na podané kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010 trvají.

Usnesením ze dne 1. 7. 2010, č. j. 30 Ca 187/2008 - 209a, předseda senátu krajského soudu žalobce vyzval, aby „do 2 týdnů od doručení tohoto usnesení zaplatili soudní poplatek za kasační stížnost“. Současně je poučil, že „[n]ebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení o kasační stížnosti krajským soudem zastaveno.“ Na citovanou výzvu reagovali žalobci přípisem ze dne 6. 8. 2010, v němž opětovně požádali o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením ze dne 20. 8. 2010, č. j. 30 Ca 187/2008 - 213, krajský soud řízení o kasační stížnosti zastavil. Uvedl, že soudní poplatek za řízení o kasační lhůtě nebyl v soudem stanovené lhůtě zaplacen. Za této situace se krajský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu již nezabýval novou žádostí žalobců o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta ze dne 6. 8. 2010, neboť od doby rozhodování o jejich předchozích žádostech nedošlo k podstatné změně rozhodných skutečností. Žádost ze dne 6. 8. 2010 neobsahovala žádné nové, dosud neuplatněné skutečnosti. V posuzovaném případě krajský soud po zamítnutí kasační stížnosti směřující proti usnesení o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku a současně je poučil o následcích jeho nezaplacení. Pokud soudní poplatek přesto nezaplatili, byly dány zákonné důvody pro zastavení řízení o kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 - 87).

Rovněž výše citované usnesení krajského soudu napadli žalobci (dále též „stěžovatelé“) další kasační stížností namítající, že jsou dány důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelé uvádějí, že krajský soud neposkytl ochranu jejich veřejným subjektivním právům, neboť jejich kasační stížnost na č. l. 150 je prokazatelně důvodná. Krajský soud byl povinen vyslovit nicotnost prvostupňového rozhodnutí stavebního úřadu v Sobotce, neboť podle ustálené judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 953/2005) je soud povinen se nicotností rozhodnutí zabývat i bez návrhu. To krajský soud neučinil. Svým postupem aprobeoval výkon veřejné moci způsobující materiální škody a imateriální újmu stěžovatelům. Z uvedených důvodů nebyl dán důvod pro zastavení řízení o kasační stížnosti, neboť osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti bylo a je prokazatelně důvodné.

Závěrem stěžovatelé upozornili na skutečnost, že napadené usnesení krajského soudu ze dne 20. 8. 2010, jim nebylo řádně a účinně doručeno pro vady na straně doručujícího orgánu. Vzhledem k této skutečnosti navrhli, aby soud v souladu s § 42 odst. 5 s. ř. s. a § 50d zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“), rozhodl o neúčinnosti doručení napadeného usnesení stěžovatelům.

Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného ani osoby zúčastněné na řízení ke kasační stížnosti nebylo vyžádáno, neboť se jedná o věc týkající se výlučně stěžovatelů.

Vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení netrval Nejvyšší správní soud na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatelů advokátem v řízení o předmětné kasační stížnosti. Konstantní judikaturou zdejšího soudu bylo potvrzeno, že „[z]a situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, vztahujících se ke kasační stížnosti proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (...), by opětovné trvání jak na podmínce ubrazení poplatku pro toto řízení, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo další následné (...) řetězení téhož problému, který je předmětem původního řízení (...), jež z logiky věci není smysluplné a nesvědčí ani

hospodárnosti a rychlosti celého řízení“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, nebo obdobně rozsudek ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37; oba dostupné na www.nssoud.cz). Proto Nejvyšší správní soud posuzoval kasační stížnost, aniž by stěžovatelé zaplatili soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti a aniž by byli v tomto řízení zastoupeni advokátem. Jakýkoliv jiný postup by byl v posuzované věci bezúčelný, formalistický, v rozporu se zásadou procesní ekonomie a nemohl by vést k ochraně práv stěžovatelů.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

K otázce neúčinnosti doručení rozhodnutí lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2010, č. j. 1 As 24/2010 - 193 (nebo obdobně rozsudek ze dne 10. 11. 2010, č. j. 1 As 76/2010 - 58), v němž zdejší soud konstatoval, že „[p]ro doručování písemností v soudním řízením před správními soudy obecně platí, že soud doručuje písemnosti primárně do datové schránky; není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, doručuje ji soudním doručovatelem, prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Ukáže-li se toho potřeba, může soud požádat o doručení i jiný státní orgán (§ 42 odst. 1 s. ř. s.). Pro způsob doručování se obdobně užití předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení, nestanoví-li soudní řád správní jinak (§ 42 odst. 5 s. ř. s.).“ Podle § 49 odst. 1 o. s. ř. se do vlastních rukou doručují zásilky, u nichž tak stanoví zákon (např. rozsudek) nebo nařídí-li tak soud. „Při doručování písemností určených do vlastních rukou se postupuje podle § 49 o. s. ř. Nezasáhne-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vložení písemnosti do schránky. Z uvedených právních úprav doručování písemností určených do vlastních rukou plyne, že není-li adresát písemnosti zastížen, je písemnost uložena a adresátu písemnosti je zanechána výzva k jejímu vyzvednutí. Pokud si v zákonem stanovené desetidenní lhůtě uvedenou písemnost nevyzvedne, nastává fikce doručení posledním dnem této lhůty.“

V posuzovaném případě nebylo možné doručit stěžovatelům písemnosti do datové schránky (Na tomto místě Nejvyšší správní soud podotýká, že v soudním spise chybí záznam o nenalezení datových schránek stěžovatelů při doručování napadeného usnesení o zastavení řízení. Z předcházejících i následných úředních záznamů ve spise obsažených se však lze domnívat, že stěžovatelé také v době doručování napadeného usnesení neměli datové schránky aktivovány. Nadto uvedené pochybení nemůže mít vliv na zákonnost doručení napadeného usnesení, neboť z níže uvedeného vyplývá, že kasační stížnosti podali stěžovatelé včas.), proto byla napadená usnesení stěžovatelům doručována do vlastních rukou prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Z doručenek založených na č. l. 215 soudního spisu sp. zn. 30 Ca 187/2008 je zřejmé, že stěžovatelé nebyli v době doručování zastížení na adrese svého trvalého bydliště, proto byly písemnosti uloženy v provozovně provozovatele poštovních služeb a připraveny k vyzvednutí dne 25. 8. 2010 a stěžovatelům byly zanechány výzvy k vyzvednutí zásilky. Stěžovatelé si předmětné písemnosti v úložní době nevyzvedli, proto byly vloženy do domovní schránky dne 7. 9. 2010. Je nesporné, že zásilky byly uloženy dne 25. 8. 2010. Desetidenní lhůta pro vyzvednutí písemností uběhla v pondělí 6. 9. 2010. Následujícího dne byly písemnosti stěžovatelům vhozeny do domovní schránky. Z výše popsaného skutkového stavu vyplývá, že napadené usnesení bylo stěžovatelům doručeno fikcí v pondělí 6. 9. 2010. Námitka nesprávného, resp. neúčinného doručení proto není důvodná, neboť stěžovatelé neuvedli žádnou konkrétní skutečnost předpokládanou v § 50d o. s. ř., jež by účinnost doručení napadeného usnesení zpochybnila.

Kasační stížnost podali stěžovatelé faxem dne 20. 9. 2010 a v zákonem stanovené lhůtě ji doplnili písemným podáním (na poštu podáno 21. 9. 2010, krajskému soudu doručeno 22. 9. 2010). Stěžovatelé tedy podali kasační stížnosti v poslední den dvoutýdenní lhůty podle § 106 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost byla podána včas, tj. není ani předčasná, ani opožděná; důvod pro odmítnutí kasační stížnosti podle § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 120 s. ř. s. není naplněn.

Z textu kasačních stížností vyplývá, že stěžovatelé písemnost fakticky obdrželi, znají dokonce podací čísla a data podání zásilek, která nelze běžně zjistit jinak než právě z obálky. Stěžovatelé se seznámili s obsahem zásilek (napadeným usnesením krajského soudu) a podali včasnou kasační stížnost. Nejvyššímu správnímu soudu tedy není zřejmé, v čem by mělo spočívat stěžovateli tvrzené zkrácení na jejich právech.

Dále Nejvyšší správní soud hodnotil, zda byly v posuzovaném případě dány důvody pro zastavení řízení. Předně je nutné uvést, že napadají-li stěžovatelé kasační stížnosti usnesení o zastavení řízení, z povahy věci pro ně přichází v úvahu pouze kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem. Jestliže krajský soud řízení o kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010 zastavil, může Nejvyšší správní soud v řízení o následné kasační stížnosti proti rozhodnutí o zastavení řízení pouze přezkoumat, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro zastavení řízení, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se „merita věci“, tedy důvodností kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010 (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80, dostupný na www.nssoud.cz).

Podle ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. *soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.* Takovým zvláštním zákonem je například zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Z ustanovení § 9 odst. 1 citovaného zákona vyplývá, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.*

Krajský soud usnesením ze dne 1. 7. 2010 stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku a stanovil jim k tomu přiměřenou lhůtu. Stěžovatelé však v této lhůtě, ani později soudní poplatek nezaplatili, ačkoliv byli řádně poučeni o následcích nezaplacení poplatku. Stěžovatelé tedy navzdory poučení nesplnili poplatkovou povinnost, což vedlo krajský soud k vydání rozhodnutí o zastavení řízení.

Pro posouzení zákonnosti napadeného usnesení je ovšem nezbytné přezkoumat podání stěžovatelů ze dne 6. 8. 2010, jímž reagovali na výzvu k zaplacení soudního poplatku a žádali o osvobození od soudního poplatku.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu musí být o podané žádosti o osvobození od soudního poplatku *„rozhodnuto dříve, než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví. Toto obecné pravidlo však má své výjimky, neboť jeho mechanické uplatňování by mohlo v některých případech vést ke zbytečnému prodlužování řízení opakovaním stále stejných žádostí a rozhodnutí o nich. O opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení.“* (srov. rozsudek ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, dostupný na www.nssoud.cz). Obdobně zdejší soud v rozsudku ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150, www.nssoud.cz, uzavřel, že *požadá-li navrhovatel znovu o osvobození od soudních poplatků, případně ustanovení zástupce poté, co již bylo o jeho předchozí žádosti pravomocně rozhodnuto, je správní soud povinen rozhodnout o této opakované žádosti pouze tehdy, pokud navrhovatel doloží, že od doby rozhodování o jeho předchozí žádosti došlo k podstatné změně skutečností, jež byly pro posouzení jeho předchozí žádosti ve smyslu § 35 odst. 8 a § 36 odst. 3 s. ř. s. rozhodující.*

O takový případ však v projednávané věci nejde. Původní žádost stěžovatelů o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta výrokem I. usnesení krajského soudu ze dne 23. 2. 2010, č. j. 30 Ca 187/2008 - 175. Toto rozhodnutí bylo podrobena přezkumu Nejvyšším správním soudem, který kasační stížnost zamítl a usnesení krajského soudu potvrdil.

V podání ze dne 6. 8. 2010 stěžovatelé neuplatnili žádný dosud nezmíněný důvod pro osvobození od soudních poplatků, pouze zopakovali svá tvrzení, že v posuzované věci nejde o svévolné ani zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva, ale o dosažení spravedlivého rozhodnutí v soudním řízení. Jelikož stěžovatelé v žádosti o osvobození od soudních poplatků neuvedli žádné nové, dosud neuplatněné skutečnosti, nebylo nutné, aby krajský soud o nové žádosti stěžovatelů samostatně rozhodoval. Nadto za situace, kdy Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 5. 5. 2010, č. j. 1 As 24/2010 - 193, potvrdil právní názor krajského soudu ohledně zjevné neúspěšnosti kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010. Krajský soud tak postupoval v souladu se zákonem, když řízení o předmětné kasační stížnosti zastavil pro nezaplacení soudního poplatku.

Pokud jde o namítané důvody nicotnosti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že se v tomto řízení nemohl zabývat důvodností kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010 (srov. shora citovaný rozsudek zdejšího soudu č. j. 3 As 44/2008 - 80). Podstatou řízení o této kasační stížnosti bylo posoudit, zda krajský soud rozhodoval v souladu se zákonem, když řízení o kasační stížnosti ze dne 15. 1. 2010 zastavil.

Žalobci tedy se svými námitkami neuspěli; Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, a nemají proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly. Podle § 60 odst. 5 s. ř. s. mají osoby zúčastněné na řízení právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinností uložených soudem. Soud však osobám zúčastněným na řízení žádné povinnosti neuložil, proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku IV.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2011

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu